

Awéé' da'ólta'ígíí Bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolǫ́ígíí

T'ah ániid naagháádáá' dóo t'áá álahjì' bich'ì' ííníłta'. T'ah ániid naagháhídáá' áhát'ígíí éí nee'nijì' nizhónígo naaltsoos wólta' bił nizhóní yileeh. T'ahdoo hahída t'áadoo hwiinidziní hwe'awéé' bich'ì' ajólta' dooleel. Díí alkéé' daasdzohígíí éí binahjì' ne'awéé' nizhónígo yíneedlígíí dóo bíghah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidool'áál. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánítaah dooleel. Háidígíí t'áá íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleel.

■ T'áá ákwííjì t'áá áhiiijì' naaltsoos néínółtah.

Naaltsoos wólta'ígíí ayóó'ó'óní bii' siláago binahjì' áhádígo ałhaa nitsáhákees.

■ Hat'íishíí t'áá ałtso bízhi' bá'ádaale'.

T'áadoolé' é baa yáłti'go ne'awéé' saad yíhool'aahígíí bá bóhoneedlígíí íínisin. Díígi' át'áo: "Chidí naat'a'í níníł'í. Ei bit'a' át'é. Hat'íish biniinaa bit'a' wolyé nínizin?"

■ Naaltsoos yínishta' áyóo bineeshdlí díníigo.

Na'álchíní naaltsoos nihił deinishta'go ayóo bineeshdlí díníigo bił hólne'. "Hane'" baanáahłzhishígíí aláahgo shíł yá'át'éeh díníigo baa hálne'.

■ Nizhí biyijì' bínindlígíígo naaltsoos bá yíníłta'.

Ne'awéé' dlohasin k'ehgo bich'ì' ííníłta'. Nizhí łahgo ánáádłił.

■ K'adí dooleel baa' ákonínzin.

Ne'awéé' doo yíneesdlíıdgó dóo doo físts'áa' da silíı'go, naaltsoos áłtsé nahjì' nidíí'áál.

■ Ałhił naalnish dóo ałchì' yáłti'.

Naaltsoos biyi' ádahooníłígíí baa yáłti', naaltsoos bikáajì' ádaat'éhígíí bił íishjání íínisin dóo na'ahídółkid.

■ Náanéíníłta', náána, náána.

Doo ish hwe'awéé' naaltsoos ts'ídá bił nizhónínáa neeznádiindi jólta' átéeda. Na'adzo áldó' baa yáłti'. Díí naaltsoos éí nishtł'ahdó dóo nish'náajigo daowólta' dóo saad bita' nidahaz'á díníigo ne'awéé' bee bił hólne'.

■ Ts'ídá t'áá ałtsogóo t'áadoolé' bik'eda'ashchínígíí bił ch'íhí'aah.

Qhia nws txog cov ntawv uas koj pom ib puag Nahasdzáan bikáa'gó ninaagóo t'áá ałtsogóo saad bik'eda'ashchínígíí baa yáłti'. Ne'awéé' háágó da nídídáahgo saad ániidígíí hanítá bidiní.

■ Ne'awéé' ná nánél'ııdo.

Azee' íł'íni éí doodago éí bá'ólta'í bich'ì' dínáál díí ne'awéé' saad yee yáłti'ígíí, éí doodago adiits'a'gi, éí doodago oo'ııgi bee bich'ì' anáhóót'í' nínízingo.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadoolé' é yik'ıı doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

Áłchíní índa Ólta'jì' dahdiiyánígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolíí'gíí

Saad bee ádaal'ínígíí dóo saad dóo dadiits'a'ígíí beenaoné. Saad bee yáti'ígíí hwe'awée' bee bił nijnéego saad wólta' yéé'deetííh. Díí alkéé' daasdzohígíí éí binahjí' ne'awée' nizhónigo yíneeldíígo dóo bíighah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidool'áá. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awée' bá yá'át'éeh dooleel.

■ Ne'awée' bich'í' yáníłti'.

Ne'awée' jį́į́dą́' ólta'di hait'éé'ńt'éé', baahólne' bidiní. Ha'át'íí baanisíníyá, ha'át'íí bee nisíníne', bee shíł hólne' bidinóo.

■ Saad hatsoo' al'íyoolgisígíí bee yáníłti'.

Sin bee hótáał, naaltsoos wólta' aheelt'éego dadiits'a'ígíí bich'í' yíníłta', saad hatsoo' al'íyoolgisígíí bee yáníłti'. Díí áłchíní saad dadiits'a'góo yee ayóo yidiits'a' yileeh.

■ Yíníłta' dóo ádaat'éii bínítaah.

Ne'awée' yólta'ígíí díí ádahooníłgíí bił ahídadéet'i'go íínísin. Naaldlooshii baa íínólta'go níléi naaldlooshii da'álchíní danél'íígo nisoohkai yęę bídéet'i'go íínísin.

■ Ne'awée' bízhí' chooiníł'.

Saad bee ádaal'ínígíí dóo dadiits'a'góo hait'éego ahídeet'i'ígíí bił ch'íhí'aah. Kódínigo, "John, saad "JUMP" bee háat'i'go diits'a'ígíí nízhí' beeháat'i'ígíí t'áá beelt'éego diits'a'. Áádóo t'áá' áłah t'áá álheelt'éego bee háat'i', "J".

■ Saad bee na'a'néhígíí dóo puppets bee naahné.

Díí puppet ígíí kót'áo yábiyiniłti'go, "Shí éí Mark yinishyé. Saad shízhí' bił aheelt'éego dadiits'a'ígíí shíł nizhóní. Da' parkish Mark bił aheelt'éego diits'a'? Da' ballish Mark bił aheelt'éego diits'a'?"

■ Saad bee ádaal'ínígíí bik'eh díłchíł dóo bee ádíní.

Ne'awée' bilá' yee saad bee ádaal'ínígíí yik'eh doolchíłgo yee'ánii dooleel. Díí éí naaltsoos bikáa'gi, leeshtahgi éí doodago éí áshíłh hikan sikąągo bikáa'gi íidoolíł.

■ Bikáa' ádanile'.

Naaltsoos dóo bee ak'e'alchíhí yee ni'q doozohígíí ne'awée' bá síníłnil. Ahíł naalnishgo, t'ááláhídi, naakidida ha'oodzít' bikáa' ádoolíł. Níléi ólta'di saad dadiits'a'ígíí yíhool'aahígíí hání'dii choyool'í.

■ T'áadoolé'é dadiits'a'ígíí bee naohné.

Ádeits'a'ígíí saad bee ádaole'. Nabídíłkid, "Dii saadish nił bééhózin? m-o-p." Dadiits'a'ígíí nízaadgóo dadiits'a'go íínísin.

■ Náánéniłt'a', nááná, nááná.

Ne'awée' naaltsoos ts'ídá bił nizhónígíí hání'dii neeznádiindi bich'í' néidíłtah. Íníníłta'go ádahooníłgíí bił íshjáá íínísin.

■ Saad bee'ál'íní dóo dadiits'a'góo baahólne'.

Díí saad bee ádaal'ínígíí ádaolyéhígíí dóo dadiits'a'ígíí ne'awée' bee nanítin. Bee nináh'nee. "Saad bee ádaal'ínígíí ła' baa nitsékees, díigi' át'éé diits'a', mmmmm."

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadoolé'é yik'íi doogáałgi bee bíká' aná'áwo'.

T'ááłá'í dayółta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolí'ígíí

Ne'awéé' hodiits'a'go ídooltahígíí t'áá bá aa'ínísin. T'áá ákwíí jí íníłta' bidinígo bá bínindlį. Díí alkée' daasdzhogíí éí binahjį' ne'awéé' nizhónigo yíneedlįgo dóo biighah nizingo naaltsoos wółta' yíhwiidool'áál. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeł dooleel.

■ T'áadoo t'áagéed hooghandóo dahnídindááhí.

Ne'awéé' t'áá háadida, níléí azee' íł'ínida yiba' sidáago, naaltsoos wółta'ígíí báyí'áál. Naaltsoos yídooltah biniiyé bánáhoof'aah.

■ T'áálá'hídi éí doo biighahda.

Ne'awéé' naaltsoos bił nizhónígíí, éí doodago go éí saad daníjaa'ígíí náánéniłta' bidiní. T'áálá'hígíí nįjółtahgo álchíní tsįįgo dóo doo nayiisígo ółta' yileeh.

■ Yéego hane' bąąh na'ídíłkid.

Ne'awéé' hane' yíniłta'ígíí bąąh nabídíłkid. Dígi' át'áo, "Clifford shą' hat'íiniyé akódzaa nínizin?"

■ Níłch'i naalkidí baaníchį'.

Ne'awéé' saad doo bééhózingóo yee'ánigo, bá hasht'edint'é. Ts'ídá áłtsé bee háát'i'ígíí hazhó'í níníł'í bidiní.

■ Hasht'ezhdít'é, doo ák'ihoditééh.

Díí puppet ígíí kót'áo yábiyiniłti'go, "Shí éí Mark yinishyé. Saad shízhi' bił aheelt'éego dadiits'a'ígíí shił nizhóní. Da' parkish Mark bił aheelt'éego diits'a'? Da' ballish Mark bił aheelt'éego diits'a'?"

■ Naaltsoos yółta' yíighah nanise'ígíí bá síníłnil.

Ne'awéé' naaltsoos wółta'ígíí doo bánanił'aaígíí bił náhíłááh. Bikáh áhát'ínigíí éí ne'awéé' nizhónigo ła'ídi naaltsoos yídooltah biniiyé.

■ Saad alhih náhát'aah bee na'ané.

Díí saadígíí al'ąą ánáadliłgo ne'awéé' yee' ánído, mat dóo fatįį' díį satįį'; áádóo sag dóo sapįį' dóo sap dóo sipįį'.

■ Nich'į' íidéeshah, áádóo shich'į' náá'ídíłtah.

K'adęę da'iigháashgo hodiits'a'go ná'íniłtah. Díí álchíní ayóo yíneedlį bimá dóo bizhé'é yilgo.

■ Ółta'í t'áá hazhó'igo díigi' át'ée nt'ée' bidiní.

Ne'awéé' iisihgo, hazhó'igo kwe'é saad sínisih éí doodago éí díí doo ákót'éeego yíniłta' nábidí'nił. Índa hada'iitáhí t'áá na'níle'dii saad yídanitaah, t'óo bee hadaq heetz'i'ígíí t'ėiyá binahjį'.

■ Yáti', yáti', yáti'.

T'áá' ákwíįjį ne'awéé' ółta' bił baa yáníłti', áádóo hooghan binaagóo ádahooníłgíí áldó'. Saad t'ahdoo yidiits'įhígíí, yá'adaat'ėhígíí bitah yínił áádóo saad baa yáołti' yęę binahjį' bihiinił.

■ Na'adzoh, na'adzoh, na'adzoh.

Díí ne'awéé' ch'iyáán nahidoonihígíí bikáá' ádoolniłgi shiká'anilyeed bidiní, éí doodago éí nimásání ahéhee' bidinígo bich'į' naaltq soos ádoolniłgi shiká' adíłwoł bidiní, éí doodago éí hooghangí t'áá ákwíįjį ádahooníłgíí naaltsoos bikáá' náhízóóh bidiní. Oozohgo, níléí ółta'di biłwiinił'ą'ęę chooiníł'í bidiní.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wółta' dóo t'áadoolé'é yik'ii doogaałgi bee biká' aná'áwo'.

Naaki dayółta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolíí'ígíí

Na'álchíní bił da'íidíłtah, ni'da'díizoh dóo hane' baahodoonihji' bá biká' ánt'í. Ná'ólta'í doo na'azooígíí baa ahééhínzin. Díí alkéé' daasdohígíí éí binahji' ne'awée' nizhónígo yíneeldíigo dóo bíghah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidool'áá. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awée' bá yá'át'éeh dooleel.

■ Haghandóo dah'ooldahígíí baadaq hane' baa hólne'.

Áłchíní t'áábí bighandóo dah'ooldahígíí baa dahane' ayóo bił yá'ádaat'éeh leh. Áníníłts'íisí yéédaq' baadloh hasingo íindzaq ayéé ła' baahólne'.

■ Bee ak'e'alchíhí tsits'aa' ła' bá'ánílééh.

Tsits'aa' díí bee'ak'e'alchíhí bee ni'dooch'ahígíí dóo bee ni'doodzohígíí bee si'áago ádíłíł. Ne'awée' ni'doozohji' bá hánít'í, t'áadoolé' é nidaheedooniih ádaat'ei da bikáá' ádadoolniil, naaltsoos ahéhee' dabikáá' ígíí da, éí doodago éí hwi' dichíihgo baanáhwíłzhísh binaaltsoos da.

■ Ni éí ne'awée' ts'ídá aláahdi bikée' sínz'ido.

Hat'íishíí ne'awée' ółta' yiniyé áyiilaayéé shich'í' yíniłta' bidiní. Bínindlígígo íisíníłts'áq'.

■ T'ááláhidi nááná, ı́ł ı́ł k'ehgo.

Ne'awée' saad doo bił bééhózingo yee'adíniidgo, hání'di náanéidóółtah. Áłchíní saad ch'éeh yee'ániihgo, ániid saad yiyíłta'yéé t'áá áko yeeyoonah.

■ Naaltsoos nideiizohígíí ółta'ji' nidaq hoh'éesh.

Díí Naaltsoos nideiizohígíí ne'awée' yíłda'ólta'ígíí saad naadzogi yee yich'í' hadoodzih. Áłchíní ła'ha doo bíghahda nízín leh, díí dahsidáago hane' naaltsoos bik'inidoo'niłgi.

■ Naaltsoos wólta'ígíí ádoolíí'.

Naaltsoos alnii'goyaa alhááh dínííléel dóo ahídíłt'óól. Áádóo ne'awée' naaltsoos yik'i ni'doozoh dóo yik'i ni'dooch'ah.

■ Ch'aanídót'ashgo hane' bee ahíłhołne'.

Chidí éí doodago éí chidíłtsooi'biyi' dahsookéego nihita' alnááhlzhishgo hane' ádoolííł. Baadlohasingo éí doodago éí hane' bááhádizidgo ádoolííł.

■ Saad hait'éego ahídadéet'i'ígíí bee bił hólne'.

Saad ahídadéet'i'ígíí k'asdáq' t'áá aheelt'éego dabikáá' dóo ááhdeihni dínígo bił íishjání íínisin. Saad Ééhózin ádaat'ei, hoł bééhózin bídéet'i'.

■ Díí ádadoolniłígíí át'é bikáá'go choinoł'í.

Ne'awée' t'áadoolé' é ádadoolniłígíí yikáá' néídóozoh, diigi' át'áo: "Bee hadahaazt'i'ígísh nitsaazígíí bee hadaq haazt'i'? Aoo'/nidaga'."

■ Tsíłgo, tsíłgo.

Ne'awée' saad ániidígíí yídahool'aahgo t'áá áko naaltsoos nitł'izi bikáá' ádaale', éí dooq dago éí Béeshak'e'alchíhí nitsékeesí bikáá'ji'. Díigi' át'áo áłchíní saad áłahji' chodao'ínígíí t'áábí yaa' ákohoniizíih dóo yólta' yileeh.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadoolé' é yik'ii doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

T'áá' dayółta'ígíí bimá dóo bizhé'é yik'ehgo á'doolí'ígíí

Baa'ínółta', baayáłti', dóo baanitsókeesÁ Ne'awéé' ak'i'diitłih yíhwiidool'áál díí naaltsoos wólta' bíhwiidoo'áál biniyé áhát'ígíí. Díí alkée' daasdzhígíí éí binahjì' ne'awéé' nizhónigo yíneeldígíí dóo bíghah nízingo naaltsoos wólta' yíhwiidool'áál. Damóo ná'oodleelgo ániidígíí ła' bínánitaah dooleel. Háidígíí t'áá' íyisíí ne'awéé' bá yá'át'éeh dooleel.

■ Naaltsoos wólta' nizhónigo baa nitsáhákeesgo íínósin.

Naaltsoos yídooltah nizhónigo baanitsáhákeesgo ádoolí'ígíí. Naaltsoos wólta' báhooghangóo na'álchíní ahnání'ish, naaltsoos báhooghan binaaltsoos bá'álnéehgo biká'adílwoł, bíł da'íníłta' dóo naaltsoos wólta' bich'í' ánił'í. Nighan góne' bíł yá'áhoot'éehgi t'áá sahdii naaltsoos bíł haz'áago ádíłí'ígíí, éí doodago éí t'áá altsogóo naaltsoos naaznilgo ádíłí'ígíí.

■ T'áá áko ła' náanéí dóoltah.

T'áá hait'éhigo ne'awéé' naaltsoos ła' nínáanéididoo'áálgi bá hasht'ei nísín. Naaltsoos alkée' daníníłgo baadahane'ígíí bíł íishjáá ánił'í, *The Boxcar Children* éí doodago éí *Harry Potter* ádaat'ei, doodago éí háishí' naaltsoos nizhónigo í'ínígíí bíł yá'át'éehígíí. Naaltsoos báhooghan góne' naalnishígíí háidígíí yí'oolkagh dooleel.

■ Saad ádaalyéhígíí bee si'ánígíí aa'ánílééh.

Ne'awéé' hánidii' ni naaltsoos tsoh níníł'ígíí noo'í. "Hmmm, saad doo t'áá áyisíí shíł bééhózinga, haa'íyee' hádídeesh'í'íł," dínígo.

■ Yíní'ínígíí dóo hat'íishí' baa naninánígíí baa hólne'.

T'áá ákwí'í'íł baanida'aldeehii baa yáníłti', ákót'áo ne'awéé' ákonízín dooleel, adziists'áá' dóo ajólta'go bik'izhdiyiitłihgi yéego bídeét'í'.

T'áá álahjì' t'áá ákót'éego íínísin, oł'teesgo, doodago éí ch'aanídót'ashgo, doodago éí nílch'ih naalkidí altsó nánół'í'łhgo.

■ Ts'ídá áłtsé ájiil'í'łhígíí doo hazhó'ída łeh.

Ne'awéé' oozohgo bíghah bánínzin. Na'adzohgi alkée' dahwiní'ánígíí bénínábiyíłnih. Doo t'áá háida ts'ídá áłtsé ájiil'í'łhígíí nizhónigo áyiil'í'łhda.

■ T'áá ániiltsoh al'ąą ániit'é.

Naaltsoos al'ąą ádaat'éhígíí bich'í' hahíníł áko al'aan á'téego na'asdzh yaa' ákonízín. Ła' álchíní, ashíiké íyisíí, t'áá aaníł hane' ígíí bíł yá'adaat'éeh.

■ Ne'awéé' nitsáhákees choo'í'łgi bíbiyiil'aah.

Hane' hait'éego t'óo ch'et'ánigo baa náhodooniłhgi bíł ch'íhí'aah éí doodago éí haanáa hodoo'níłgi bíł ch'íhí'aah. Díí naakigo haz'ánígíí yee ak'i'diitłih dóo yénálníłh łeh.

■ "K'adish áadi."

Chidi doodago éí chidíłtsoo'í biyi' asdáago saad bee yá'ti' dóo bíł na'a'né baanaah'aash. Saad danéedééhígíí ła' t'áá ahedaal'téego áahyíłnínígíí dahólq. Éí bee nanítin. Saad yeego yaa' ákoníq iziłhdó doo nanít'agó yólta' yileeh.

www.ColorinColorado.org

Áłchíní naaltsoos wólta' dóo t'áadoolé'é yik'íi doogáalgi bee biká' aná'áwo'.

